

Sygn. akt WA 22/07

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 11 maja 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Bogdan Rychlicki (przewodniczący)

SSN Marian Buliński

SSN Wiesław Maciak (sprawozdawca)

Protokolant: Marcin Szlaga

przy udziale prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej płk. Jarosława Cieplowskiego

w sprawie płk. rez. Z. K. i cyw. I. K. oskarżonych z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i in., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na rozprawie w dniu 11 maja 2007 r. apelacji, wniesionych przez obrońców oskarżonych od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego z dnia 15 grudnia 2006 r., sygn. akt: ...

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonych płk. rez. Z. K. i cyw. I. K. przekazuje Wojskowemu Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego z dnia 15 grudnia 2006 r., płk rez. Z. K. uznany został winnym tego, że:

„ I. w latach 1998 – 2003 pełniąc obowiązki Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego, działając w krótkich odstępach czasu i ze z góry powziętym zamiarem oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wielokrotnie przekraczał swoje uprawnienia oraz nie dopełniał swoich obowiązków służbowych wynikających z pkt. I ust. 2, pkt II ust. 2,4,6,8 i 10 Zakresu obowiązków Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego oraz z art. 28 ust. 3 pkt 1, art. 28 ust. 4 Ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (tekst jedn. – Dz.U. z 2003 r., Nr 15, poz. 1480), § 6 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lutego 2003 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników nie będących członkami korpusu służby cywilnej zatrudnionych w urzędach administracji rządowej i pracowników innych jednostek (Dz.U. z 2003 r., Nr 33, poz. 263), § 1 pkt 1, § 3 ust. 1, § 4 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorów nie będących własnością pracodawcy (Dz.U. z 2002 r., Nr 27, poz. 271), Decyzji Dyrektora Departamentu Ekonomicznego MON Nr 2 z dnia 8 stycznia 1997 r., Decyzji Dyrektora Departamentu Spraw Socjalnych MON Nr 273 z dnia 23 maja 2000 r., Decyzji Dyrektora Spraw Socjalnych i Rekonwersji MON Nr 65 z dnia 19 kwietnia 2002 r., z regulacji dotyczących realizacji programu tanich wczasów, w szczególności regulaminu gospodarowania środkami funduszu socjalnego, pisma DSS nr 1758 z dnia 28 grudnia 2000 r. oraz z Instrukcji o zasadach utrzymania nieruchomości wojska z 1998 r., sygn. Kwat. – Bud. 118/98, w ten

sposób, że jako kierownik sektora finansów publicznych odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej podległego mu biura dokonywał wydatków w sposób niecelowy i nie oszczędny, dokonywał zakupu towarów, usług i robót budowlanych wbrew zasadom określonym w przepisach o zamówieniach publicznych, dokonywał zwiększenia wynagrodzenia poprzez zwiększenie dodatku socjalnego swojemu zastępcy i głównemu księgowemu ponad wysokości określonej przepisami i bez uprzedniej akceptacji przełożonego, dokonywał rozliczeń związanych z użyciem pojazdów prywatnych dojazdów lokalnych na podstawie faktycznej ilości przejechanych kilometrów, pomimo ustalenia wysokości miesięcznego limitu kilometrów, nie ustalał miesięcznego limitu ilości kilometrów i dokonywał powyższych rozliczeń na podstawie faktycznej ilości przejechanych kilometrów, dokonywał wypłaty bez zawarcia wymaganych przepisami stosowych umów należnych z tytułu zwrotu kosztów używania przez pracowników w celach służbowych dojazdów lokalnych samochodów osobowych nie będących własnością pracodawcy, kierował osoby uprawnione do wypoczynku w ramach programu tanie wczasy, do nie wytypowanych do tego celu wojskowych domów wczasowych, dokonywał roboty remontowo-budowlane bez planu remontów, bez przygotowania dokumentacji projektowej i kosztorysowej, bez nadzoru nad robotami remontowymi, bez odbioru robót remontowych, doprowadzając tym do nieprawidłowości w działalności gospodarczo- finansowej Wojskowego Biura Emerytalnego, a konkretnie w zakresie planowania i przygotowania przedsięwzięć gospodarczo – finansowych, działalności finansowej, rachunkowej i socjalnej, polegających na złej ocenie realizacji i udokumentowania wydatków: na roboty remontowo – budowlane w latach 1998 – 1999 w kwocie 141.196,26 zł, na produkcję mebli, wyrobów i usług stolarskich w latach 1998 – 2003 wykonanych przez Zakład Stolarski J.B. w kwocie 34.723,79 zł, związanych z użyciem przez pracowników WBE pojazdów prywatnych dojazdów lokalnych w latach 2002 – 2003 i

doprowadzeniem do nadpłaty w wysokości 555,37 zł, związanych z zawieraniem w latach 2000 – 2002 z pracownikami WBE umów zlecenia lub o dzieło na wykonanie czynności pokrywających się z ich obowiązkami lub obowiązkami innych pracowników, jak również z czynnościami wykonywanymi przez inne firmy lub osoby, z którymi WBE zawarło takie umowy na łączną kwotę 132.669,00 zł, związanych z nadpłatą w latach 1999 – 2003 dodatków socjalnych dla osób funkcyjnych WBE w łącznej kwocie 15.502,12 zł, związanych z nadpłatą w roku 2001 pobytu rodziny K. w WDW M. na kwotę 4.950,00 zł, związanych z dofinansowaniem programu „Tanie wczasy” dla E. D., D. L. i rodziny p. B. w latach 2000 – 2002 w nieuprawnionych ośrodkach na łączną kwotę 4.396,43 zł, czym działał na szkodę interesu publicznego – Wojskowego Biura Emerytalnego, które naraził na tę szkodę w łącznej kwocie 329.991,97 zł, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

II. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu i ze z góry powziętym zamiarem, doprowadził Wojskowe Biuro Emerytalne do niekorzystnego rozporządzenia mieniem za pomocą wprowadzenia w błąd w ten sposób, że w dniach 20 – 22 października 1998 r., 19 – 20 grudnia 2000 r., 22 – 24 stycznia 2001 r., 7 – 8 maja 2001 r., 11 – 14 listopada 2001 r., po odbyciu podróży służbowych pociągiem PKP na trasie S. – W. – R. – S. złożył oświadczenie, że podróże te odbył własnym pojazdem i pobrał z tego tytułu nienależne świadczenie w łącznej wysokości 3.632,07 zł na szkodę Wojskowego Biura Emerytalnego, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

III. w okresie od 25 lutego 2002 r. do 14 czerwca 2002 r. w swoim gabinecie mieszczącym się na terenie Wojskowego Biura Emerytalnego, działając w krótkich odstępach czasu i ze z góry powziętym zamiarem poświadczył nieprawdę, co do okoliczności mającej znaczenie prawne, w przedłożonych mu przez E. D. i przez niego sporządzonych w wymienionym gabinecie

upoważnieniach do odbioru pieniędzy w imieniu A. K. z dnia 25 lutego 2002 r. oraz z dnia 14 czerwca 2002 r., w ten sposób, że potwierdził w obecności E. D. powyższe upoważnienia, co do ich autentyczności swoją imienną pieczęcią oraz podpisem za zgodność w obecności E. D., mimo, iż wiedział, że tych upoważnień nie wystawił A. K., tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.”.

Za powyższe czyny płk rez. Z. K. skazany został:

- „ 1. za przestępstwo opisane w pkt I na podstawie art. 231 § 2 k.k. na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,
2. na podstawie art. 41 § 1 k.k. orzeczono środek karny w postaci zakazu zajmowania stanowisk kierowniczych w państwowych jednostkach budżetowych na okres 1 (jednego) roku,
3. na podstawie art. 33 § 2 k.k. orzeczono grzywnę w wysokości 100 (stu) stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych,
4. za przestępstwo opisane w pkt II na podstawie art. 286 § 1 k.k. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,
5. na podstawie art. 33 § 2 k.k. orzeczono grzywnę w wysokości 100 (stu) stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 (dwudziestu) złotych,
6. za przestępstwo opisane w pkt III na podstawie art. 271 § 1 k.k. na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,
7. na podstawie art. 85 k.k. , art. 86 § 1 k.k. w miejsce wymierzonych kar jednostkowych pozbawienia wolności orzekł karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,
8. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. w miejsce wymierzonych kar jednostkowych pozbawienia wolności orzekł karę łączną grzywny w wymiarze

100 (stu) stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych,

9. na podstawie art. 69 § 1 k.k., art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres próby 4 (czterech) lat,

10. na podstawie art. 72 § 2 k.k. zobowiązano oskarżonego do naprawienia w całości szkody wyrządzonej drugim przestępstwem poprzez wpłacenie na rzecz Wojskowego Biura Emerytalnego kwoty 3.632,07 zł – w terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku”.

Cyw. I.K. został uznany winnym tego, że:

„ I. w latach 1998 – 2003 pełniąc obowiązki Głównego Księgowego Wojskowego Biura Emerytalnego, działając w krótkich odstępach czasu i ze z góry powziętym zamiarem oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wielokrotnie nie dopełnił swoich obowiązków służbowych wynikających z pkt II ust. 6,7,10,14 :Zakresu obowiązków Głównego Księgowego Wojskowego Biura Emerytalnego”, doprowadzając tym do nieprawidłowości w działalności gospodarczo-finansowej Wojskowego Biura Emerytalnego, w zakresie planowania i przygotowania przedsięwzięć gospodarczo – finansowych oraz w działalności finansowej, rachunkowej i socjalnej, polegających za złej ocenie realizacji i udokumentowania wydatków: na roboty remontowo – budowlane w latach 1998 – 1999 w kwocie 141.196,26 zł, na produkcję mebli, wyrobów i usług stolarskich w latach 1998 – 2003 wykonanych przez Zakład Stolarski J. B. w kwocie 34.723.79 zł, związanych z użyciem przez pracowników WBE pojazdów prywatnych do jazd lokalnych w latach 2002 – 2003, doprowadzając do nadpłaty w wysokości 555,37 zł, związanych z zawieraniem w latach 2000 – 2002 z pracownikami WBE umów zlecenia lub o dzieło na wykonywanie czynności pokrywających się z ich obowiązkami lub obowiązkami innych pracowników, jak również z czynnościami wykonywanymi przez inne firmy lub osoby, z którymi WBE zawarło takie umowy na łączną kwotę 132.669,00

zł, związanych z nadpłatą w latach 1999 – 2003 dodatków specjalnych dla osób funkcyjnych WBE w łącznej kwocie 15.502,12 zł, związanych z nadpłatą w roku 2001 pobytu rodziny K. w WDW M. na kwotę 4.950,00 zł, związanych z dofinansowaniem programu „Tanie wczasy” dla 3 osób w latach 2000 – 2002 w nieuprawnionych ośrodkach na łączną kwotę 4.396,43 zł, czym działał na szkodę Wojskowego Biura Emerytalnego w łącznej kwocie 329.991,97 zł, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

II. wbrew przepisom określonym w art. 10, art. 16 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 24 ust. 4 pkt 4, art. 24 ust. 5 pkt 2, art. 73 ust. 1 i art. 74 ust. 1 Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości nie prowadził dokumentacji rachunkowej w postaci zakładowych kont opisującej przyjęte zasady rachunkowości za lata 1998 – 2001, nie uzgadniał ksiąg (rejestrów) pomocniczych z kontami księgowymi, nie prowadził pełnej ewidencji zakupionych materiałów i sprzętu, utrudniał dostęp do komputerowych danych księgowych, nieterminowo sporządzał roczne wydruki księgi głównej, niewłaściwie oznaczał teczki dokumentów, nieprawidłowo archiwizował roczne sprawozdania finansowe, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 77 ust. 1 Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. – Dz.U. z 2002 r., Nr 76, poz. 694 z późn. zm.),

III. w dniu 6 stycznia 2004 r. wbrew Zarządzeniu nr 74 Dyrektora WBE z dnia 20 listopada 2003 r. zniszczył dokumentację przetargową WBE za lata 1997 – 2000 na roboty budowlane, dostawy i usługi oraz umowy z kontrahentami, tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 276 k.k.”.

Za czyny te cyw. I. K. skazany został:

- „ 1. za przestępstwo opisane w pkt I na podstawie art. 231 § 2 k.k. na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,
2. na podstawie art. 41 § 1 k.k. orzeczono środek karny w postaci zakazu zajmowania stanowiska głównego księgowego na okres 1 (jednego) roku,

3. na podstawie art. 33 § 2 k.k. orzeczono grzywnę w wysokości 100 (stu) stawek dziennych, określając wysokość jednej stawkiiennej na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych,
4. za przestępstwo opisane w pkt II na podstawie art. 77 ust. 1 Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r., Nr 76, poz. 694 z późn. zm.) orzekł karę 100 (stu) stawek dziennych grzywny, określając wysokość jednej stawkiiennej na kwotę 20 (dwudziestu) złotych,
5. za przestępstwo opisane w pkt III na podstawie art. 276 k.k. orzeczono karę 100 (stu) stawek dziennych grzywny, określając wysokość jednej stawki na kwotę 20 (dwudziestu) złotych,
6. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 2 k.k. w miejsce wymierzonych kar jednostkowych grzywny orzekł karę łączną grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych, określając wysokość jednej stawkiiennej na kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych,
7. na podstawie art. 69 § 1 k.k., art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 4 (czterech) lat”.

Apelacje od tego wyroku wnieśli obrońcy obydwu oskarżonych.

Obrońca płk. rez. Z. K. zaskarżając przytoczony wyrok w całości, orzeczeniu temu zarzucił:

„ - obrazę prawa materialnego, mianowicie art. 12 k.k., poprzez przyjęcie, że osk. K. działał „w krótkich odstępach czasu i ze z góry powziętym zamiarem”, którego to twierdzenia Sąd orzekający należycie nie uzasadnił,
 - oraz art. 231 § 1 i 2 k.k., poprzez przyjęcie, że osk. K. działał na szkodę interesu publicznego oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, podczas gdy w sprawie brak wyraźnych i jednoznacznych dowodów potwierdzających takie twierdzenie”, ponadto „obrazę prawa procesowego, mającą oczywisty wpływ na treść wyroku”, a mianowicie art.art. 4,5§ 2, 7, 410 i 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez

„ - całkowicie dowolną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, która w oczywisty sposób miała wpływ na treść orzeczenia, bez wskazania przez Sąd przyczyn dla których odmówił wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom świadków potwierdzających linię obrony osk. K.,

- nie uwzględnienia szeregu okoliczności występujących w sprawie, które to okoliczności w uzasadnieniu wyroku Sąd ominął,
- nie uwzględnienie na korzyść osk. K. występujących w sprawie licznych wątpliwości,
- nie wyjaśnienie istotnych sprzeczności wynikających z opinii biegłej D. M., a wyjaśnień oskarżonych i przesłuchanych świadków – zwłaszcza J. B., które to sprzeczności można było wyjaśnić powołując nowego biegłego, o co wnosili obrońcy w toku procesu”.

W oparciu o przytoczone zarzuty obrońca wniósł o uniewinnienie oskarżonego Z. K. od przypisanych mu czynów, a w przypadku nie uwzględnienia tego wniosku, o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Natomiast obrońca oskarżonego cyw. I. K. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

„ 1. obrazę przepisów prawa materialnego (art. 438 pkt 1 KPK), a to art. 231 § 2 k.k., 77 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. – Dz.U. z 2002 r., Nr 276, poz. 694 z późn. zm.), art. 276 poprzez ich zastosowanie i błędna wykładnię w sytuacji, gdy nie ma żadnego dowodu potwierdzającego sprawstwo oskarżonego w zakresie przypisanych mu aktem oskarżenia czynów, podczas gdy ocena dowodów wskazuje na brak naruszenia dyscypliny budżetowej i działania oskarżonego z góry powziętym zamiarem oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w latach 1998 – 2003, może prowadzić do wniosku, że oskarżony dochował należytej staranności pełniąc obowiązki głównego księgowego, nie doprowadził do nieprawidłowości w działalności gospodarczo finansowej i w konsekwencji zasadnie oceniał

możliwości finansowe Wojskowego Biura Emerytalnego jako dające podstawy do przygotowania i planowania inwestycji,

2. obrazę prawa procesowego art. 4 k.p.k. oraz art. 5 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k. całkowicie dowolną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, która w oczywisty sposób miała wpływ na treść orzeczenia doprowadzając Sąd do przekonania, popełnienia przez oskarżonego przypisanych mu czynów, przyjęciu ustaleń faktycznych odnośnie nie dopełnienia obowiązków służbowych wynikających z pkt. II ust. 6, 7, 10, 14 „zakresu obowiązków Głównego Księgowego Wojskowego Biura Emerytalnego”, w oparciu o wersję najbardziej niekorzystną dla oskarżonego w szczególności protokołu Kontroli Gospodarczo Finansowej w sytuacji, gdy jest to – w związku z naruszeniem zasad przeprowadzonej kontroli, zniszczeniem przez kontrolujących materiałów źródłowych, szczupłością i dowolnością gromadzenia i zebrania dowodów – bez udzielenia oskarżonemu możliwości odniesienia się do ustaleń i wniosków pokontrolnych i dowodów w toku postępowania przygotowawczego w Wojskowej Prokuraturze Garnizonowej i nie uwzględnienia wniosku dowodowego w zakresie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego – co mogło mieć wpływ na rozstrzygnięcie,

- nie wyjaśnienie istotnych sprzeczności wynikających z opinii biegłej z zakresu projektowania i doradztwa w zakresie stolarstwa D. M., a wyjaśnieniami oskarżonych i przesłuchanych świadków – zwłaszcza J. B., z którym biegła była skonfliktowana w przeszłości, na co wpływ miało nie uwzględnienie istotnego wniosku dowodowego oferowanego Sądowi do przeprowadzenia w toku procesu,

3. art. 7 i art. 410 k.p.k. polegającą na nieuwzględnieniu całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, a w szczególności dowodów głównych koniecznych do przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu stolarstwa, meblarstwa, wystroju wnętrz rzeczoznawcy technologii drewna i wyceny wyrobów z drewna – z

naruszeniem prawa do obrony czyniącymi co najmniej wątpliwą rolę jaką przypisał oskarżonemu I. K. Sąd ustalając jego winę polegającą na złej ocenie realizacji i udokumentowania wydatków na produkcję mebli, wyrobów i usług stolarskich w latach 1998 – 2003 ,

4. błąd w ustaleniach faktycznych (art. 438 pkt 3 k.p.k.) w zakresie zarzucanego oskarżonemu czynu przyjętego za podstawę wyroku, będącą konsekwencją rozstrzygnięcia w oparciu czysto hipotetyczne i pełne wewnętrznej sprzeczności ustalenia zawarte w protokołach pokontrolnych i opinii biegłej, w szczególności przesłuchań w charakterze świadków osób przeprowadzających kontrolę charakteryzująca się wybiórczą oceną materiału dowodowego i daleko posuniętą dowolnością w części dotyczącej formułowania wniosków pokontrolnych bez oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym zeznań przesłuchanych w sprawie świadków potwierdzających linię obrony oskarżonego I. K.,

5. art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. polegającą na nie wskazaniu w wyroku przyczyn odmowy przez Sąd wiarygodności o mocy dowodowej zeznań świadków potwierdzających linię obrony oskarżonego I. K.”

Powołując przytoczone zarzuty obrońca wniósł w apelacji o uniewinnienie cyw. I. K. od przypisanych mu czynów, a w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Po wysłuchaniu obrońców popierających apelację i prokuratora wnoszącego o ich nieuwzględnienie, Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Apelacje obrońców są zasadne i w uwzględnieniu zawartych wniosków należało zaskarżony wyrok uchylić i sprawę płk. rez. Z. K. oraz cyw. I. K. przekazać Wojskowemu Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W szczególności trafne są podniesione w obu apelacjach zarzuty obrazy przepisów prawa procesowego, które w ocenie Sądu Najwyższego, jako

instancji apelacyjnej, miały wpływ na treść zaskarżonego wyroku, w tym art.art. 5 § 2, 410 i 424 § 1 pkt 1 k.p.k.

Analiza treści obszernego w formie, a nie zawsze zasadnego w ocenie i wyprowadzającego właściwe wnioski uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wskazuje, że rozpoznający przedmiotową sprawę Sąd, dokonując z dużym nakładem pracy szczegółowych ustaleń faktycznych, nie zdołał w sposób analityczny przeprowadzić ich oceny, zarówno od strony ustaleń faktycznych, jak i oceny prawnej przypisanych obydwu oskarżonym czynów, w efekcie czego instancja odwoławcza nie miała możliwości dokonania pełnej kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku.

I tak w zakresie ustaleń faktycznych, Sąd pierwszej instancji w swoich rozważaniach zupełnie pominął niezwykle ważny dokument jakim jest meldunek (k. 2607 akt sprawy) Komendanta Garnizonowego Ośrodka Mobilizacyjnego JW. ... (który przyjął funkcję WAK) do Szefa Delegatury Departamentu Kontroli MON, z którego jednoznacznie wynika, że wartość prac remontowo – budowlanych (roboty budowlane, roboty elektryczne i roboty sanitarne) wykonanych w WBE w latach 1998 – 2000, wynosi szacunkowo 277.200 złotych. Z meldunku tego bezspornie wynika, że prace remontowo – budowlane rzeczywiście wykonane w WBE i potwierdzone fakturami na kwoty 141.196,26 zł zostały wycenione przez wojskowych specjalistów znacznie drożej. Nawet gdyby dodać wartość robót wokół budynku, które Sąd *a quo* w wyroku pominął, to i tak wyceniona w meldunku wartość robót wykonanych w WBE jest wyższa, niż wynikająca z faktur. Okoliczność tę potwierdził świadek K. K. (k. 2742 v) z Rejonowego Zarządu Inwestycji, który w latach 1997 – 2003 sprawował nadzór nad remontami w Wojskowym Biurze Emerytalnym, a fakt, że remonty w WBE były zgłaszane do WAK-u, który odbierał prace, potwierdzają też kierownicy WAK z tego okresu, świadkowie M. W. (k. 2668) i M. G. (k. 2742). W tej sytuacji trudno dopatrzeć się w postawie płk. rez. Z. K. w przypisanym mu w omawianej

kwestii zakresie, działania na szkodę interesu publicznego i to w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

Podobnie rzecz się ma z oceną wydatków na produkcję mebli, wyrobów i usług stolarskich wykonanych przez warsztat stolarski J. B. Sąd pierwszej instancji uznając, że opinia biegłej D. M. w tym zakresie jest pełna, jasna, spójna i logiczna, przy zupełnie w sposób dowolny wyprowadzonym wniosku, że przecież biegła ta „... nie narażałaby się na odpowiedzialność karną związaną z nierzetelnym opiniowaniem” (str. 57 uzasadnienia wyroku) przyjął, że wartość robót stolarskich wynikających z faktur wystawionych przez J. B., w części dotyczącej oskarżonego K., musi być zaniżona do wartości oszacowanej przez biegłą w wydanej przez nią opinii. Takiej ocenie przez sąd meriti nie stał na przeszkodzie fakt, że biegła, jak sama zeznała przed Sądem (k. 3200), dokonując wyceny robót stolarskich wykonanych przez firmę J. B. na rzecz Wojskowego Biura Emerytalnego, którą ten kwestionował, posługiwała się cenami podanymi jej telefonicznie przez jakiegoś pracownika firmy „S.” i nie dysponowała w tym zakresie żadnymi cennikami, ani też to, że wcześniej firma J. B. wykonywała w domu biegłej D. M. w G., tzw. podbitkę dachową, co było też powodem konfliktu między nimi.

W tej sytuacji, gdy istniały poważne przesłanki poddające w wątpliwość rzetelność i obiektywizm wydanych przez biegłą D. M. opinii w zakresie wykonanych przez firmę J. B. robót stolarskich, nie znajduje uzasadnienia, w ocenie instancji odwoławczej, fakt nieuwzględnienia przez Sąd wniosku obrony o powołanie innych biegłych dla wyceny tych prac (k. 3416).

W części dotyczącej zawierania przez osk. Z.K. w latach 2000 – 2002 z pracownikami Wojskowego Biura Emerytalnego umów zlecenia lub o dzieło, słusznie Sąd pierwszej instancji pominął w orzeczeniu te umowy, które zostały zawarte w związku z orzeczeniami Trybunału Konstytucyjnego. Nie odjął jednak ich wartości od ogólnej wartości wszystkich zawartych umów przez kontrolę gospodarczą (zał. nr 10 Protokołu z kontroli gospodarczo –

finansowej) i powtórzonej w akcie oskarżenia. Zaś wartość tych umów wynosi 11.102 zł.

Ponadto w świetle zeznań szeregu przesłuchanych przed Sądem w tej sprawie świadków, duże wątpliwości budzi zasadność przypisania obydwu oskarżonym szkody, w zakresie zawieranych z pracownikami umów, na kwotę 132.668 złotych, bez szczegółowego badania przez Sąd celowości i zasadności zawieranych umów. I tak świadek M. K. z Departamentu Spraw Socjalnych i Rekonwersji MON zeznał, że o tym, czy wykonanie danej pracy było konieczne i zasadne decydował dyrektor biura, który określał procedury w tym zakresie (k. 2236) i do 2003 r. nie było standardów opracowanych w Ministerstwie Finansów (k. 2334 – 2335). Świadek W. P. z tegoż Departamentu również zeznał, że dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego miał prawo zawierać umowy ze swoimi pracownikami i taką decyzję miał prawo podjąć, a szczegółowe procedury dotyczące umów w WBE zostały wdrożone dopiero w 2004 r. (k. 2248).

Świadek J. O. z Kontroli Gospodarczej MON zeznał, że ocena celowości i zasadności zawierania umów przez dyrektora WBE nie była sformalizowana, a dyrektor mógł uznać, że w jakimś przypadku zawarcie umowy z pracownikiem było zasadne, a kontrolujący później tę dziedzinę, że nie (k. 2415).

Nie dając wiary zeznaniom tych świadków, a w szczególności nie badając celowości i zasadności zawieranych przez osk. Z.K. z podległymi mu pracownikami umów, Sąd *meriti*, zdaniem instancji odwoławczej, dokonał zbyt jednostronnej i dowolnej oceny materiału dowodowego w omawianym zakresie.

W części dotyczącej nadpłaty w latach 1999 – 2003 dodatków specjalnych dla osób funkcyjnych w Wojskowym Biurze Emerytalnym, w zaskarżonym wyroku, powołując się na cytowane w uzasadnieniu wyroku akty prawne, Sąd nie wskazał konkretnie, jakim dyspozycjom z tych przepisów płk

rez. Z. K. się sprzeniewierzył. Zaś powoływanie się na protokoły kontroli gospodarczych nie może zastępować dowodów w sprawie tym bardziej, że Sąd *a quo*, sam wiele twierdzeń z tych protokołów odrzucił. Kwestia ta wymaga ponownej wnikliwej oceny, bowiem wielu świadków w tym przedmiocie zeznało, że można dodatek specjalny zwiększyć ponad 40%, a jego przyznanie lub zwiększenie przez dyrektora WBE, nie wymagało akceptacji jego przełożonego.

W świetle oceny zgromadzonego w przedmiotowej sprawie materiału dowodowego, wątpliwości budzi również zasadność przypisania osk. K. czynu z pkt III zaskarżonego wyroku, tj. popełnienia przestępstwa z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Sąd pierwszej instancji dając wiarę początkowym zeznaniom świadka E. D., w oparciu o które zbudowany jest ten zarzut, odrzuca zupełnie fakt, że świadek ten dwukrotnie (k. 2153 i 2156) przed Sądem, nawet po odebraniu od niego przyrzeczenia zeznał, że upoważnień tych w gabinecie dyrektora WBE nie pisał.

Przypisując oskarżonemu I. K. odpowiedzialność za przestępstwo z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i jednocześnie odrzucając przyjętą w akcie oskarżenia tezę, że działał wspólnie i w porozumieniu z oskarżonym płk. rez. Z. K., Wojskowy Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie wskazuje dlaczego powielił wszystkie przypisane w tym zarzucie osk. Z. K. działania w stosunku do osk. I. K., podczas gdy decycentem większości tych działań był dyrektor WBE. Z wywodów Sądu *meriti* w tym zakresie, nie wynika zupełnie dlaczego i na jakiej zasadzie osk. I. K., jako główny księgowy WBE, akceptował wszystkie niezgodne z prawem działania dyrektora tego biura, zarówno w zakresie niedopełnienia obowiązków, jak i przekroczenia uprawnień.

Zdaniem instancji odwoławczej, także w zakresie oceny prawnej przypisanych obydwu oskarżonym zarzutów, głównie popełnienia przestępstw określonych w art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., Sąd pierwszej instancji w

zaskarżonym orzeczeniu, nie sprostął wymogom wynikającym z treści art. 424 § 1 k.p.k. W szczególności brak jest zupełnie uzasadnienia strony podmiotowej przypisanych oskarżonym, działania ze z góry powziętym zamiarem, na szkodę interesu publicznego i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej. Sąd poprzestał jedynie na zacytowaniu zwrotów zawartych w dyspozycji powołanych przepisów.

Zarówno w judykaturze, jak i doktrynie funkcjonuje przecież wypracowany pogląd, że samo przekroczenie przez funkcjonariusza publicznego swoich uprawnień lub niedopełnienie ciążących na nim obowiązków służbowych nie stanowi przestępstwa stypizowanego w art. 231 § 1 k.k., gdyż dla jego bytu konieczne jest także działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego. Przestępstwo to musi być zawinione umyślnie, co oznacza, że funkcjonariusz publiczny musi obejmować swoim zamiarem (bezpośrednim lub ewentualnym) zarówno przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków (w wyniku działania lub zaniechania), jak i „działanie” na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, charakteryzujące to przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków. § 2 art. 231 k.k. przewiduje natomiast kwalifikowany typ przestępstwa z art. 231 k.k., charakteryzujący się szczególnym nastawieniem psychicznym (działanie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej), przesądzającym o tym, że przestępstwo to może być popełnione tylko z zamiarem bezpośrednim (por. postanowienie SN z 25.02.2003, WK 3/03, OSNKW 2003/5-6/03 oraz wyrok SN z 17.10.2003, WA 48/03, OSNwSK 2003/1/2168).

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.